

ผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก อายุ 2-3 ปี: การศึกษาเบื้องต้น*

จิราภรณ์ แสงพารา นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (พย.ม.) สาขาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุพัฒนา ศักดิฐฐานนท์ ป.ร.ด., อาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พูลสุข ศิริพูล Ph.D., อาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
เบญจมาศ พระธานี ป.ร.ด., อาจารย์ภาควิชาโสต ศอ นาสิกวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

หลักการและเหตุผล : พัฒนาการเด็กในช่วงอายุ 2-3 ปี มีความสำคัญมาก พร้อมเปิดรับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสารเพื่อเข้าสังคม จึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยการจัดโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาขึ้นมา

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ต่อพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก

รูปแบบการศึกษา : การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง

สถานที่ศึกษา : สถานเลี้ยงเด็กแห่งหนึ่ง ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดขอนแก่น ทำการศึกษาตั้งแต่วันที่ 17-27 เดือน เมษายน พ.ศ. 2561

กลุ่มตัวอย่าง : เด็กอายุ 2-3 ปีที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า โดยใช้เครื่องมือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย (Denver II) ฉบับภาษาไทย จำนวน 5 คน

วิธีการศึกษา : เด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า จะได้รับโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา ผ่านหนังสือนิทานประกอบภาพ ชุดบัตรคำและเกมต่อภาพ

การวัดผล : การประเมินพัฒนาการด้านภาษาด้วยแบบประเมิน Denver II ฉบับภาษาไทย และแบบประเมินการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 95% CI และ Paired t-test

ผลการศึกษา : เด็กอายุ 2-3 ปีที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา พบว่า มีพัฒนาการด้านภาษาปกติ ด้วยเครื่องมือ Denver II จำนวน 4 คน (ช่วงความเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 0.64-1.76) และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : พัฒนาการด้านภาษา, โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา, เด็กอายุ 2-3 ปี

*บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ในศูนย์สาธิตการพัฒนาลูก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Effects of a Language Development Promoting Program for Children aged 2-3 years: A preliminary study*

Jiraporn Sangpara M.N.S, Master nursing student in Master of Nursing Science in Pediatric Nursing, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

Supattana Sakdisthanont Ph.D, Lecturer of Child Health Nursing, Faculty of Nursing, Khon Kean University

Pulsuk Siripul Ph.D, Lecturer of Child Health Nursing, Faculty of Nursing, Khon Kean University
Benjamas Prathanee, Ph.D, Lecturer of Department of Otorhinolaryngology, Faculty of Medicine, Khon Khan University.

ABSTRACT

Background : language development for children aged 2-3 years is a very important to information exposure, quick learning and began of communication. We provided the children 2-3 years old with suspected delay language development with as Promoting Language Development Program.

Objective : To examine the Effects of a Promoting Language Development Program for Children aged 2-3 years old on the language development.

Study design : quasi-experimental research one group pretest-posttest design

Setting: A Child Care Center in Regional Health Promotion Center, KhonKaen Province, Thailand between 17-27th April 2018.

Subject : We included 5 children aged 2-3 years old, who were screened by Denver II, revealed of the results suspected language delays.

Method : Children 2-3 years old with suspected language delays admitted to Promoting Language Development Program with Social Cognitive Theory by Bandura: cartoon books, card, and jigsaw.

Statistic : Assessment for language development by Denver II Thai version and receptive language and expressive language assessment for children aged 2-3 years old and data was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, 95% CI and Paired t-test.

Result: Children aged 2-3 years with suspected language delays who received language development program has 4 children were normal language development by Denver II (95% CI=0.64-1.76) and had higher mean score on a receptive language and expressive language than the baseline at statistical significance level of 0.05.

Key word : language development, language development promoting program, children aged 2-3 years

*This research article is part of a thesis on Effects of a Promoting Language Development Program for Children aged 2-3 years in Child Development Demonstration Center, Faculty of Nursing, Khon Khan University.

บทนำ

พัฒนาการเด็กในช่วงอายุ 2-3 ปี มีความสำคัญมาก^{1,2} เนื่องจากสมองมีการเจริญเติบโตเพิ่มขนาดถึงร้อยละ 90 พร้อมเปิดรับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว เรียกว่า critical/sensitive period² เด็กเริ่มเผชิญกับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ไม่คุ้นเคย³ ต้องปรับตัวมาก^{2,4} ซึ่งมีความสำคัญต่อพัฒนาการทุกด้าน โดยเฉพาะพัฒนาการด้านภาษา เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสารเพื่อเข้าสังคม⁵⁻⁶ และมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาเมื่อเด็กเติบโตไป⁷⁻⁸

องค์การอนามัยโลกรายงานว่า มีเด็กที่อายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 249 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 43 ในประเทศด้อยพัฒนาและประเทศกำลังพัฒนามีความเสี่ยงระดับสูงต่อการมีพัฒนาการล่าช้า⁹ การสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทยอายุ 1-5 ปี พ.ศ. 2542-2557 จากแบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทยหรือ Denver Development Screening Test (Denver II) ซึ่งเป็นเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่เป็นมาตรฐานสากลใช้มากกว่า 12 ประเทศทั่วโลก¹⁰ ประเทศไทย พบว่า เด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเฉลี่ยร้อยละ 26.6-32.3¹¹⁻¹³ และมีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้ามาเป็นอันดับหนึ่ง เฉลี่ยร้อยละ 20-32 โดยเฉพาะช่วงอายุ 2-3 ปี ในจำนวนนี้มีเด็กถึงร้อยละ 20 ไม่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการอย่างเหมาะสม จึงทำให้เด็กไทยยังคงประสบปัญหาพัฒนาการสงสัยล่าช้าอยู่¹⁴

พัฒนาการด้านภาษานั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมมนุษย์สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura¹⁵ เชื่อว่ามนุษย์ (person) พฤติกรรม (behavior) และสิ่งแวดล้อม (environment) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบอื่นๆ ตามไปด้วย ส่งผลให้มนุษย์มีการรับรู้/ความรู้สึกละเปลี่ยนแปลงไปด้วย มนุษย์จึงเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อปรับตัวอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงนั้นได้อย่างมีความสุข และได้เสนอแหล่งข้อมูลสำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 4 แหล่งข้อมูล ได้แก่ การมีประสบการณ์

หรือการกระทำที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น การได้รับคำแนะนำหรือการใช้คำพูดชักจูง และการกระตุ้นทางร่างกายและกระตุ้นทางอารมณ์ ผ่านกิจกรรมหนังสือนิทานประกอบภาพ¹⁶⁻²¹ ชุดบัตรคำ^{19,22-23} และเกมต่อภาพ²⁰ ดังนั้นหากนำรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาที่มีแบบแผน เป็นระบบ ต่อเนื่องและชัดเจนในเด็กพัฒนาการด้านภาษาล่าช้า เด็กกลุ่มนี้จะมีพัฒนาการด้านภาษาดีขึ้นและสติปัญญาพร้อมเปิดรับการเรียนรู้ในระยะยาว สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดความมั่นใจในตนเองอยู่ร่วมกับสังคมได้ มีทักษะชีวิต และเกิดความปลอดภัยในชีวิต

จากผลการประเมินพัฒนาการของเด็กอายุ 2-3 ปี ในสถานเลี้ยงเด็กแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 พบว่า เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 พบเด็กมีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าจำนวน 23 คน และเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2560 ยังพบเด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าถึง 20 คน จะเห็นได้ว่า แม้เด็กจะมีพัฒนาการด้านภาษาเป็นไปตามวัย แต่ยังพบว่า มีเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าอยู่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาด้วยการดูแลเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า 20 คน การสัมภาษณ์และการสังเกตครูพี่เลี้ยง 10 คน และผู้ปกครอง 5 คน พบว่า รูปแบบการดูแลเด็กเป็นลักษณะรายบุคคลและรายกลุ่ม เป็นการจัดกิจกรรมในภาพรวมครอบคลุมพัฒนาการ 4 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ด้านภาษา และด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะภาพรวม สำหรับการดูแลเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าอาจยังไม่มีแบบแผนชัดเจนและเป็นระบบ และการติดตามผลพัฒนาการด้านภาษาไม่ต่อเนื่องในกลุ่มเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการ ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้ยังมีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าอยู่ เมื่อได้พิจารณาในองค์ประกอบของคนพบว่า ได้คัดเด็กที่มีความผิดปกติออกแล้ว การวิจัยนี้จึงต้องมาปรับที่สิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดชุดโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาที่

อาศัยกระบวนการ ในการดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 แหล่งข้อมูล¹⁵ คาดว่าจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาที่ดีขึ้น ใกล้เคียงหรือเป็นปกติยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ต่อพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก
2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ต่อคะแนนการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็ก

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experimental research) แบบกลุ่มเดียวที่มีการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เข้าศึกษาเป็นเด็กอายุ 2-3 ปี ในสถานเลี้ยงเด็กแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ที่ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้ ดังนี้ เด็กมีอายุ 2-3 ปี ที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าทั้งเพศชายและเพศหญิง ไม่มีความพิการใดๆ เช่น ความผิดปกติทางการได้ยิน การมองเห็น และความพิการด้านสติปัญญา มีความเข้าใจและสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ และผู้ปกครองของเด็กยินยอมให้เด็กเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 13 คน ทุกคนได้รับการประเมินพัฒนาการด้านภาษา โดย Denver II มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าจำนวน 5 คน ซึ่งจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาต่อไป จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ต้องการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาในเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า ดังนั้น เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมตามหลักจริยธรรมในมนุษย์ เด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าจึงควรได้เข้าร่วมทดลองใช้โปรแกรมทุกคน

วิธีการดำเนินการวิจัย

เด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าจำนวน 5 คน นำเด็กกลุ่มนี้เข้าโปรแกรมฯ กลุ่มละ 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 17-27 เดือนเมษายน พ.ศ. 2561 กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองใช้โปรแกรมเป็นระยะเวลา 5 วันต่อเนื่องกันด้วยการเรียนรู้จากหนังสือนิทานประกอบภาพ ชุดบัตรคำและเกมต่อภาพ และประเมินพัฒนาการด้านภาษาหลังการทดลองใช้โปรแกรมโดยผู้ช่วยวิจัยที่ผ่านการหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน 2 คน (inter-rater reliability) ได้ค่า Kappa = 0.9 -1.0

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กและผู้เลี้ยงดูหลัก บันทึกข้อมูลเด็ก ได้แก่ อายุ เพศ จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด ภาวะสุขภาพ และภาษา บันทึกข้อมูลผู้เลี้ยงดู ได้แก่ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ผู้เลี้ยงดูหลัก และการส่งเสริมพัฒนาการ 2) แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย (Denver II) ฉบับภาษาไทยของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล¹⁰ จำแนกผลการประเมินได้แก่ พัฒนาการด้านภาษาปกติ และพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า และ 3) แบบประเมินการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ได้แก่การเข้าใจภาษา จำนวน 40 ข้อทดสอบและการใช้ภาษาจำนวน 40 ข้อทดสอบ การประเมินผลผ่านข้อทดสอบให้ 1 คะแนน ไม่ผ่านข้อทดสอบให้ 0 คะแนน คะแนนรวม 0-80 คะแนน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาประกอบด้วย 3 ส่วน 1) นิทานประกอบภาพ ชุด พี่เต๋ยคนเก่ง จำนวน 4 เล่มเนื้อหาประกอบด้วย 4 ชุด คือ ร่างกายของฉัน สิ่งของในชีวิตประจำวัน สัตว์น้อยน่ารัก สีและการวางสิ่งของ 2) ชุดบัตรคำ จำนวน 40 ชุด ชุดละ 10 ภาพ รวม 40 ภาพ และ 3) เกมต่อภาพ จำนวน 40 ชุด ชุดละ 10 แผ่น รวม 40 แผ่น และคู่มือการใช้โปรแกรม

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา(content

validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน คือ กุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็ก 2 คน นักแก้ไขการพูด 1 คน ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงเด็ก 1 คน และครูพี่เลี้ยงประจำสถานเลี้ยงเด็ก 1 คน ได้ค่าความตรงของเนื้อหาแบบประเมินการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาเท่ากับ 0.99 ภายหลังปรับตามข้อเสนอแนะจึงได้นำโปรแกรมและทดลองใช้กับเด็กที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ในสถานเลี้ยงเด็กแห่งหนึ่งในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดขอนแก่น และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) เท่ากับ 0.85

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมด้วยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองโดยการสร้างสัมพันธภาพ และจัดเตรียมสถานที่ แนะนำตนเอง อธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอน ระยะเวลาในการทดลองใช้โปรแกรม ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ และชี้แจงถึงการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง ให้สิทธิผู้ปกครองในการตัดสินใจให้เด็กเข้าร่วม โดยให้ลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และให้ผู้ปกครองตอบแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 (วันที่ 1) ประเมินพัฒนาการด้านภาษา (Denver II) และประเมินการเข้าใจและการใช้ภาษาโดยผู้วิจัยเอง (pre-test) เป็นรายคน จนครบพบว่าเด็กมีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า 5 คน และผู้ปกครองและเด็กยินยอมเข้าร่วมทดลองใช้โปรแกรมทั้งหมด 5 คน (กลุ่มละ 5 คน)

ขั้นที่ 3 (วันที่ 2-4) ดำเนินการใช้โปรแกรมสถานที่คือ ห้องสมุดของสถานเลี้ยงเด็ก ใช้ระยะเวลา 60 นาทีต่อ 1 ชุด ชุดละ 2 ครั้งห่างกันวันเว้นวัน แบ่งเป็น กิจกรรมการสร้างสัมพันธภาพ 10 นาที กิจกรรมนิทานพูดได้ 10 นาที กิจกรรมทายชื่ออะไร 20 นาที และกิจกรรมต่อภาพกันเถอะ 20 นาที แต่ละกิจกรรมใช้กระบวนการเรียนรู้ของ Bandura⁴ แหล่งข้อมูล สิ้นสุดแต่ละชุด ผู้วิจัยได้ติดตามด้วยแบบประเมินการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาประจำชุด เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา

ที่เน้นรายบุคคลและติดตามพัฒนาการด้านภาษาโดยผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นเอง

ขั้นที่ 4 (วันที่ 5) ดำเนินการเก็บข้อมูลหลังเข้าร่วมโปรแกรม (post-test) ได้แก่ การประเมินพัฒนาการด้านภาษา (Denver II) ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที และประเมินการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ใช้เวลาประมาณ 30-40 นาที หากพบว่าเด็กมีพัฒนาการด้านภาษาปกติ จะได้รับการดูแลตามปกติของสถานเลี้ยงเด็กฯ แต่หากพบว่าพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า จะส่งต่อเด็กเพื่อเข้ารับการตรวจวินิจฉัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลพัฒนาการด้านภาษาของเด็กก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ใช้การวิเคราะห์ด้วยการประมาณค่าสัดส่วนแบบช่วงด้วย 95%CI และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กโดยใช้สถิติ Paired t-test เมื่อทดสอบการแจกแจงของข้อมูลเป็นปกติด้วย Shapiro-Wilk ($P>0.05$)

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น HE612041

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กและผู้เลี้ยงดูหลักเด็ก 5 คน ที่เข้าร่วมทดลองใช้โปรแกรมมีอายุเฉลี่ย 2.24 ปี ($SD = 0.15$) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (4 คน) ทุกคนมีพี่น้องร่วมบิดามารดาจำนวน 2 คน ส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับที่ 2 (4 คน) สุขภาพแข็งแรงดี สามารถพูดได้ทั้ง ภาษาไทย (5 คน) และภาษาอีสาน (4 คน) เด็กทุกคนไม่เคยเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้เลี้ยงดูหลัก มีอายุเฉลี่ย 37.6 ปี ($SD = 3.36$) ข้อมูลผู้เลี้ยงดูหลักส่วนใหญ่เป็นมารดา (3 คน) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ (4 คน) รายได้เฉลี่ยของครอบครัว 70,000 บาท/เดือน ($SD = 47434.16$) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ (3 คน) เคยส่งเสริม

พัฒนาการด้านภาษาให้กับเด็ก โดยการพูดกับเด็กเป็นประจำและสอนเด็กพูดเป็นคำพูดหรือประโยคสั้นๆ (5 คน) ให้ความสนใจเวลาที่เด็กพูดและสังเกตท่าทางเวลาที่เด็กพูด (4 คน) ตั้งใจฟังเวลาที่เด็กพูดและอ่านนิทานให้เด็กฟัง (3 คน) และให้เด็กดูทีวี/ วิดีโอ/ เล่นเกมตามลำพัง (2 คน) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าที่เข้าร่วมทดลองใช้โปรแกรมฯ (n=5)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)
1. เด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า	
อายุ (ปี)	
2 ปี	1
2 ปี 2 เดือน	1
2 ปี 3 เดือน	2
2 ปี 4 เดือน	1
$\bar{x}$ 2.24 ปี, SD 0.15, Min 2 ปี, Max 2.4 ปี	
เพศ	
ชาย	4
หญิง	1
จำนวนพี่น้อง	
2 คน	5
ลำดับการเกิด	
ลำดับที่ 1	1
ลำดับที่ 2	4
ภาวะสุขภาพของเด็ก	
สุขภาพแข็งแรงดี	5
ภาษาที่เด็กพูดได้	
ภาษาไทย	5
ภาษาท้องถิ่น (อีสาน)	4
ภาษาอังกฤษ	1
ประสบการณ์การเข้าร่วมโปรแกรมฯ	
ไม่เคย	5
2. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เลี้ยงดูหลัก	
อายุ (ปี)	
20-35	2
มากกว่า 35	3
$\bar{x}$ 37.6 ปี, SD 3.36, Min 34 ปี, Max 41 ปี	
ผู้เลี้ยงดูหลัก	
มารดา	3
บิดา	2

ตารางที่ 1 จำนวน พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าที่เข้าร่วมทดลองใช้โปรแกรมฯ (n=5) (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)
ระดับการศึกษาสูงสุด	
ปริญญาตรี	4
ปริญญาโท	1
รายได้เฉลี่ยของครอบครัว (บาท/เดือน)	
น้อยกว่า 50,000	2
50,0001-100,000	2
มากกว่า 100,000	1
$\bar{x}$ 70,000 บาท/เดือน, SD 47434.16, Min 30,000 บาท/เดือน, Max 150,000 บาท/เดือน	
อาชีพของผู้เลี้ยงดูหลัก	
อาชีพอิสระ	3
พนักงานบริษัทร้านค้า	1
ข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	1
การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาที่ผู้เลี้ยงดูหลักใช้กับเด็ก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
พูดคุยกับเด็กเป็นประจำ	5
สอนเด็กพูดเป็นคำพูด หรือประโยคสั้นๆ	5
ให้ความสนใจเวลาที่เด็กพูด	4
สังเกตท่าทางเวลาที่เด็กพูด	4
ตั้งใจฟังเวลาที่เด็กพูด	3
อ่านนิทานให้เด็กฟัง	3
ให้เด็กดูทีวี/ วิดีโอ/ เล่นเกมตามลำพัง	2

2. การประมาณค่าสัดส่วนพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า พบว่า หลังการทดลอง เด็กอายุ 2-3 ปี ที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้ามีพัฒนาการด้านภาษาดีขึ้นอยู่ในเกณฑ์ปกติจำนวน 4 คน และยังคงมีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าจำนวน 1 คน อยู่ในช่วงการประมาณค่า 95%CI เท่ากับ 0.64-1.76 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าสัดส่วนพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ โดยภาพรวม (n=5)

การให้โปรแกรม (คน)	พัฒนาการด้านภาษา(คน)		ค่าสัดส่วนของพัฒนาการด้านภาษา	95%CI ของความแตกต่างของค่าสัดส่วน
	ปกติ	สงสัย		
ก่อนใช้โปรแกรม	5	0	5	1
หลังใช้โปรแกรม	5	4	1	0.8

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ พบว่า หลังการได้รับโปรแกรมเด็กอายุ 2-3 ปีมีคะแนนการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาสูงขึ้นก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.01$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี ก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ (n=5)

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ความ	95%CI	
การทดลอง (คน)	ของ	เบี่ยงเบน	แตกต่าง	ของความ	p-	
	คะแนน	มาตรฐาน	ของค่า	แตกต่าง	value	
	($\bar{x}$)	(S.D.)	เฉลี่ย($\bar{y}$)	ของค่าเฉลี่ย		
ก่อน	5	37.40	2.510	6.30	19.48-34.11	0.01*
หลัง	5	64.20	6.261			

*p-value < 0.05

4. กระบวนการทำโปรแกรมฯและความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงต่อการทดลองใช้โปรแกรม

4.1 ด้านสถานที่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโปรแกรมฯ ภายในห้องสมุด ทำให้มีสิ่งกระตุ้นอื่นที่ดึงดูดความสนใจของเด็กในระหว่างที่เข้าร่วมโปรแกรม ดังนั้น เมื่อทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจริง ควรจัดสถานที่ให้พร้อมกับการเรียนรู้ด้านภาษา ไม่มีสิ่งของรบกวนความสนใจเด็ก

4.2 ด้านกระบวนการพัฒนาโปรแกรมฯ ภายหลังจากใช้โปรแกรมฯเจ้าหน้าที่พยาบาลและครูพี่เลี้ยงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี

โครงสร้างของโปรแกรม	โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-3 ปี	
	การทดลองใช้โปรแกรมฯ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ภาพรวมของโปรแกรม	5 วัน ติดต่อกัน เป็นเวลา 2 ชั่วโมง	4 สัปดาห์ติดต่อกัน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงเนื่องจากมี 4 ชุดการเรียนรู้
กิจกรรมและเวลา	1.กิจกรรม “ตัวฉันเอง” 10 นาที 2. กิจกรรม “นิทานพูดได้” 10 นาที 3. กิจกรรม “ทายซิอะไรเอ่ย” 20 นาที 4. กิจกรรม “ต่อภาพกันเถอะ” 20 นาที 5. ประเมินผลรายสัปดาห์	กิจกรรม “ตัวฉันเอง” 10 นาทีเป็นกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กกับผู้วิจัย ควรมีความหลากหลาย เน้นการพูดและการทำความเข้าใจกับเพื่อนในกลุ่ม และสำหรับกิจกรรมอื่นมีความเหมาะสมกับเวลาและการดำเนินโปรแกรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์และควรมีการให้รางวัลเป็นสติ๊กเกอร์ (สามารถให้รางวัลเป็นอย่างอื่นได้ตามความเหมาะสม เพื่อเป็นแรงเสริมทางบวกให้กับเด็ก) เพราะจะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กอยากทำกิจกรรมได้เหมือนเพื่อนในกลุ่ม

เนื้อหาของแต่ละกิจกรรม ชุดที่ 1 ร่างกายของฉัน ชุดที่ 1 ร่างกายของฉัน: คำที่ใช้สอนเด็กเข้าใจง่าย แต่มีภาพในสื่อที่ยังสื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน ได้แก่ ชุดที่ 3 สัตว์น้อยน่ารัก รูปจุมูกด้านข้างและมือหงายประกอบใบหน้าครบทุกส่วนทำให้ไม่สื่อความหมาย และชุดที่ 2-4 เด็กสามารถเข้าใจและเรียกชื่อคำที่ต้องการสอนได้ตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่

- 1) ด้านตัวเด็ก ผู้เข้าร่วมการใช้โปรแกรมเป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีและงานวิจัยที่มีการศึกษาก่อนหน้านี้²⁴⁻²⁵ การที่สามารถพูดได้หลายภาษามีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านภาษาในทางบวก²⁶
- 2) ด้านผู้เลี้ยงดูหลัก ส่วนใหญ่เป็นมารดา และอายุมากกว่า 35 ปี ซึ่งมารดาที่มีอายุมากกว่า 35 ปี มีโอกาสที่เด็กจะมีพัฒนาการสมวัยลดลงร้อยละ 33 เมื่อเปรียบเทียบกับมารดาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี²⁷ เด็กที่คลอดจากมารดาที่ไม่ได้เรียนหนังสือและไม่เกินระดับประถมศึกษา มีโอกาสเสี่ยงต่อพัฒนาการสงสัยล่าช้า²⁸⁻²⁹ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่มารดาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี การให้เด็กดูทีวี/วิดีโอ/เล่นเกมตามลำพัง สอดคล้องกับการศึกษาของ Chonchiya และ Pruksananonda ซึ่งพบว่าพฤติกรรม การเลี้ยงดูทางลบมีผลต่อพัฒนาการด้านภาษา

การประมาณค่าสัดส่วนพัฒนาการด้านภาษา พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมเด็กมีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้ามีพัฒนาการด้านภาษาปกติดีขึ้น อยู่ในช่วงการประมาณค่า 95%CI 0.64-1.76 เป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญหาสังคมของ Bandura¹⁵ ที่กล่าวว่า เมื่อปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำ จะส่งผลให้คนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นไปตามแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย 4 แหล่งข้อมูล ได้แก่

- 1) การให้เด็กมีประสบการณ์หรือการกระทำที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเองเด็กเกิดการเรียนรู้จากการฝึกทักษะและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ได้แก่ กิจกรรมหนังสือนิทานประกอบภาพ¹⁶⁻²¹ กิจกรรมชุดบัตรคำ^{19,22-23} และกิจกรรมเกมต่อภาพ²⁰ และการเล่นทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และสนใจการร่วมกิจกรรมมากขึ้น³⁸ จากการเล่าให้เด็กฟัง การสาธิตและการให้เด็กฝึกปฏิบัติเพื่อให้เด็กเกิดการรับรู้ด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติถูกต้องและประสบความสำเร็จและ กิจกรรมที่ยังไม่เคยปฏิบัติหรือยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง ด้วยการฝึกทักษะซ้ำไปซ้ำมาจนเกิดความชำนาญ และ ประเมินปัญหาที่พบขณะปฏิบัติเพื่อนำมาแก้ไขราย

บุคคล ทำให้เด็กสามารถกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จ

- 2) การเรียนรู้ผ่านตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการได้เห็นและสังเกตการกระทำของตัวแบบและเลียนแบบวิธีการพูด สามารถกระตุ้นความสนใจ และเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายทั้งหมด 4 ชุดได้แก่ ร่างกายของฉันทน์ สิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สีและการวางสิ่งของ จากตัวแบบที่มีชีวิต (live modeling)¹⁵ คือ ผู้วิจัยและเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้าภายในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวเด็ก จากการได้เห็น การสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรง และสังเกตจากตัวแบบสัญลักษณ์ (symbolic modeling)¹⁵ เป็นตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อ โดยใช้ คือ หนังสือนิทานประกอบภาพ เนื้อหาเป็นตัวการ์ตูนในการดำเนินเรื่อง เนื้อหาล้วน ไม่ซับซ้อนและการจัดลำดับเรื่องราวให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างสมบูรณ์ ชุดบัตรคำและเกมต่อภาพมีภาพและข้อความ สีสันสดใส ขนาดใหญ่ สามารถมองเห็นได้ชัดเจน กระตุ้นความสนใจ เกิดการเรียนรู้ง่าย และสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาได้

- 3) การได้รับคำแนะนำหรือการใช้คำพูดจูงใจ ผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำและชี้แนะให้ความรู้เด็ก ผ่านกิจกรรม ด้วยการสอนเป็นกลุ่ม เป็นการแลกเปลี่ยน เกิดประสบการณ์เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การให้ความรู้จากตัวแบบที่ การสาธิตทักษะการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ถ้าเด็กทำกิจกรรมได้ เด็กจะได้รับการสนับสนุน ด้วยการให้รางวัล การใช้ท่าทางและคำพูดชื่นชม หากเด็กไม่สามารถทำกิจกรรมนั้นได้ เด็กจะได้รับการสอนรายบุคคล การใช้ท่าทางและคำพูด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น การให้คำแนะนำและการใช้คำพูดชักจูง จะเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกตลอดการดำเนินโปรแกรม

- 4) การกระตุ้นทางร่างกายและทางอารมณ์ เด็กจะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์ โดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้เด็กถูกลดหรือระงับการถูกกระตุ้น ด้วยการสร้างสัมพันธภาพกับเด็กเพื่อให้เกิด

ความคุ้นเคยและเกิดความไว้วางใจ เด็กมีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือกัน พุดคุยกัน และจัดสถานที่ให้มีความเป็นส่วนตัว ผ่อนคลาย และเหมาะสมกับการเรียนรู้เรื่องภาษา และใช้เวลาในการจัดกิจกรรมกลุ่มประมาณ 60 นาที และเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กวัยนี้ ระหว่างการทำกิจกรรมจะมีการใช้ท่าทางในการแสดงความชื่นชม และให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม เพื่อไม่ให้เด็กรู้สึกอึดอัดหรือเบื่อหน่าย

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมเด็กอายุ 2-3 ปี มีคะแนนการเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาสูงขึ้นก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินตามขั้นตอนในโปรแกรม ประกอบด้วย การให้ข้อมูลผ่านการสอน การสาธิต การฝึกทักษะและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาเป็นกลุ่ม การประเมินปัญหาที่พบขณะปฏิบัติเพื่อนำมาแก้ไขรายบุคคล และการติดตามผลด้วยการใช้แบบทดสอบหลังสิ้นสุดชุดการเรียนรู้ทุกสัปดาห์ ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาทั้งด้านการใช้ภาษาและการเข้าใจภาษา ได้แก่ กิจกรรมหนังสือนิทานประกอบภาพ¹⁶⁻²¹ กิจกรรมชุดบัตรคำ^{9,22-23} และกิจกรรมเกมต่อภาพ²⁰

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ควรส่งเสริมการใช้โปรแกรมฯ ในเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาสงสัยล่าช้า และยังมีโอกาสพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาไปใช้กับวัยอื่นๆ ได้

2. ด้านการศึกษาพยาบาล ในการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีและปฏิบัติควรมีการจัดการเรียนการสอนให้เน้นการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาในเด็กและในภาคปฏิบัติควรนำโปรแกรมฯ มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กและติดตามผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาปกติยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการเป็นการศึกษาเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย ดังนั้นควรนำโปรแกรมดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมด้วยระเบียบวิธีวิจัยต่างๆ เช่น RCT หรือ two group pretest-posttest design

เอกสารอ้างอิง

1. มนตรี นามมงคล. พัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานการฝึกพูดเบื้องต้น [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2560]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.chiangmainews.co.th>
2. Cobb NJ. The Child: infants, children, and adolescent. Mountain View: Mayfield Publishing Comp; 2001.
3. Centers for disease control and prevention. Child development: Toddlers (2-3 years of age) [Internet]. 2017 [cited 2017 June 30]. Available from: <https://www.cdc.gov>
4. Erikson, EH. Childhood and society. 5th ed. New York: W.W. Norton; 1991.
5. Paul R, Norury FC. Language disorders from infancy through adolescence: listening, speaking, reading, writing, and communicating. 4th ed. St. Louis: Mosby; 2014.
6. Hockenberry, JM. Wilson, D. Winkelstein, L.M. Wong's essentials of pediatric nursing. 7th ed. Missouri: Mosby; 2005.
7. Buschmann, A. Jooss, B., Rupp, A., Dockter, S. Blaschikowitz, H. Heggen, I., et al. Children with developmental language delay at 24 months of age: results of a diagnostic work-up. DMCN 2007; 50: 223-229.
8. Miniscalco, C. Nygren, G. Hagberg, B. Kadesj, B. Gillberg, C. Neuropsychiatric and neurodevelopmental outcome of children at the age 6 and 7 years who screened positive for language problems at 30 months. DMCN

2006; 48: 361-366.

9. World Health Organization. Early childhood health [Internet]. 2017 [cited 2017 June 30]. Available from: <http://www.who.int>

10. นิตยา คชภักดี. พัฒนาการเด็กปฐมวัย และการประเมิน. กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว; 2560.

11. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. รายงานประจำปี กรมอนามัย 2558 [อินเทอร์เน็ต]. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2560]. เข้าถึงได้จาก: <http://planning.anamai.moph.go.th>

12. พนิด โล่เสถียรกิจ. พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย [อินเทอร์เน็ต]. 2557 [เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2560]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.hpc.go.th>

13. สุกพัฒนา บุญเจียม, วันเพ็ญ ศิวารมย์, เยวรัตน์ รัตนันต์, สิริมาพร ราชพัฒน์. สถานการณ์ พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย เขตสุขภาพที่ 7. ว.ศุภย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น 2559; 18: 15-29.

14. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. รายงานประจำปี กรมอนามัย 2559 [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2560] เข้าถึงได้จาก: <http://planning.anamai.moph.go.th>

15. Bandura, A. Self-efficacy: The exercise of control. New York: W.H. Freeman and Company; 1997.

16. Conner J, Vance LK, Ryalls B, Friehe M. A play and language intervention for two-year-old children: implications for improving play skills and language. JRCE 2014; 28: 221-237.

17. Dickinson DK, Porche MV. Relation between language experiences in pre-school classrooms and children's kindergarten and fourth-grade language and reading abilities. Child Dev 2011; 82: 870-886.

18. Dunst JC, Simkus A, Hamby WD. Effects of reading to infants and toddlers on their early language development. CELL 2010;

5: 1-7.

19. Hindman A, Wasik, B, Erhart A. Shared book reading and head start preschoolers' vocabulary learning: The role of book-related discussion and curricular connections. Early Educ Dev 2012; 23: 451-474.

20. Roberts MY, Kaiser AP. Early intervention for toddlers with language delays: arandomized controlled trial. Pediatrics2015; 135: 686-693.

21. Wake, M., Tobin S, Girolametto L, Ukoumunne OC, Gold L, Levickis P, et al. Outcomes of population based language promotion for slow to talk toddlers at ages 2 and 3 years: Let's Learn Language clusterrandomised controlled trial. BMJ 2011; 343: 1-10.

22. Cochet, H., Byrne, R.W. Communication in the second and third year of life: Relationships between nonverbal social skills and language. Infant Behav Dev2016; 44: 189-198.

23. Law J, Garrett Z, Nye C. Speech and language therapy interventions for children with primary speech and language delay or disorder. The cochrane library 2010; 5: 1-77.

24. เบญจมาศ พระธานี. การพัฒนาภาษา และการพูดของเด็กปกติ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัย ขอนแก่น; 2557

25. ศิริลักษณ์ พนมเชิง. ปัจจัยที่สัมพันธ์ในเด็กที่มีภาษาพูดช้ากว่าวัย (Delayed Speech) แผนกผู้ป่วยนอก และคลินิก Well Baby แผนกส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลบางละมุง. ว.เวชศาสตร์ 2556; 52: 44-55.

26. Barac R, Bialystok E. Bilingual effects on cognitive and linguistic development: role of language, cultural background and education. CDMH 2012; 83: 413-422.

27. Pattanapongthorn J, Boonsuwan C, Thanajaroenwatchara N. The study of Thai

early child development [Internet] 2014 [cited 2017 June 30]. Available from: <http://inspection.anamai.moph.go.th/>

28. Prathanee B, Purdy SC, Thinkhamrop B, Chaimay B, Ruangdaraganon N, Mosuwan L, et al. Early language delay and predictive factors in children aged 2 years. *J Med Assoc Thai* 2009; 92: 930-938.

29. Nanthamongkolchai S, Issaranurak S, Kaewsiri D. Family factors influencing early child development in 4 provinces of Thailand. *Journal of Public Health and Development* 2014; 2: 3-10.

30. Chonchiya W, Pruksananonda C. Television viewing associates with delayed language development. *Acta Paediatr* 2008; 97: 997-982.